



UDRUGA
INVALIDA
RADA
ZAGREBA

1966. – 2021.
55



Sadržaj

Uvod.....	3-5
Osnivanje Udruge invalida rada Zagreba.....	6
Prava invalida rada.....	7
Aktivnosti.....	8-15
Značajna događanja.....	16-17
Ustroj i financiranje.....	18-19
Utjecaj na mijenjanje javnih politika.....	20-21
Zahvalnost.....	22-23
Donatori.....	24-25
Ogled o budućnosti.....	26-31
Osvrt člana, najstarijeg po dužini članstva.....	32-35
Vodstvo, 1966-2021.....	36-37
Osvrt aktualne predsjednice.....	38-39

Izdavač:
Udruga invalida rada Zagreba
Nova cesta 86, Zagreb

Kontakti:
Tel: 01/4829119, 4829392, 4876301, 4876294
Fax: 01/4876296
E-pošta: uir@uir-zagreb.hr
Mrežna stranica: www.uir-zagreb.hr
Facebook: www.facebook.com/uirzagreba1966
Instagram: www.instagram.com/uir.zagreba
YouTube: www.youtube.com/c/UIRZagreba
Issuu: issuu.com/glasilouirz

Grafička priprema: Snježana Belančić
Tehnička podrška: Domena.com

Tisak: Kerschoffset d.o.o.
Naklada: 500 primjeraka

Autori:
Anamarija Lazić, mag. cin.
Joško Matić, mag. iur.

Zagreb, prosinac 2021. godine

Uvod

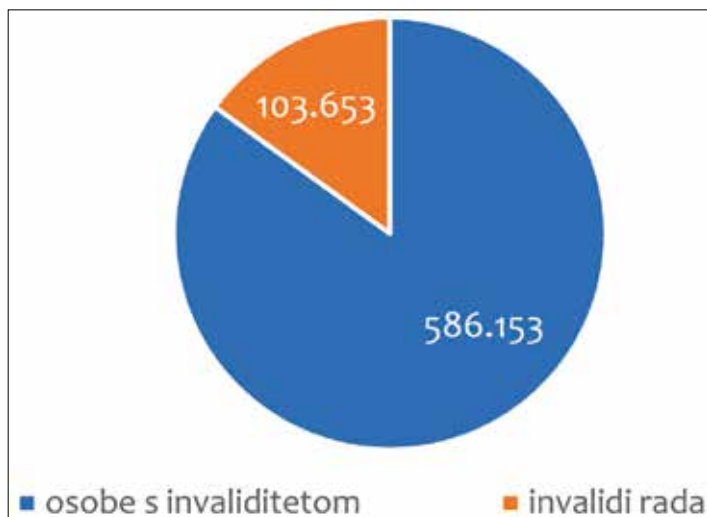


Prije 55 godina, točnije 23. studenog 1966. godine, na inicijativu građana osnovano je *Udruženje invalida rada grada Zagreba*. Nakon dvije promjene naziva, 22. prosinca 2003. godine naziv je promijenjen u onaj danas nam dobro znan – **Udruga invalida rada Zagreba**, skraćeno **UIR Zagreba**. Nazivi organizacije mijenjani su u skladu sa zakonskim promjenama, no ciljevi osnutka Udruge invalida rada Zagreba su, tijekom svih 55 godina aktivnog i neprekidnog djelovanja, ostali isti – skrb za invalide rada i ostale osobe s invaliditetom, doprinos zaštiti i unapređenju položaja invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom i poboljšanje kvalitete života invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom.

U 55 godina svog postojanja, Udruga

invalida rada Zagreba djelovala je s različitih adresa u Zagrebu. Osnovana je u Petrovoj ulici 116 da bi početkom 70-ih godina sjedište preselila u Savsku 3 i na toj lokaciji djelovala do rujna 2007. godine, kada je preselila na današnju adresu, Nova cesta 86. Riječ je o gradskom prostoru, veličine 290 m², koji je Grad Zagreb prvobitno uredio i prilagodio potrebama osoba s invaliditetom, a potom predao Udruzi invalida rada Zagreba na korištenje. Dan službenog otvorenja, 27. rujna, Skupština Udruge invalida rada Zagreba proglasila je **Danom Udruge invalida rada Zagreba**.

Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, **invalid rada** je osiguranik koji je na osnovi smanjenja uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti ostvario pravo na invalidsku mirovinu ili pravo na profesionalnu rehabilitaciju.



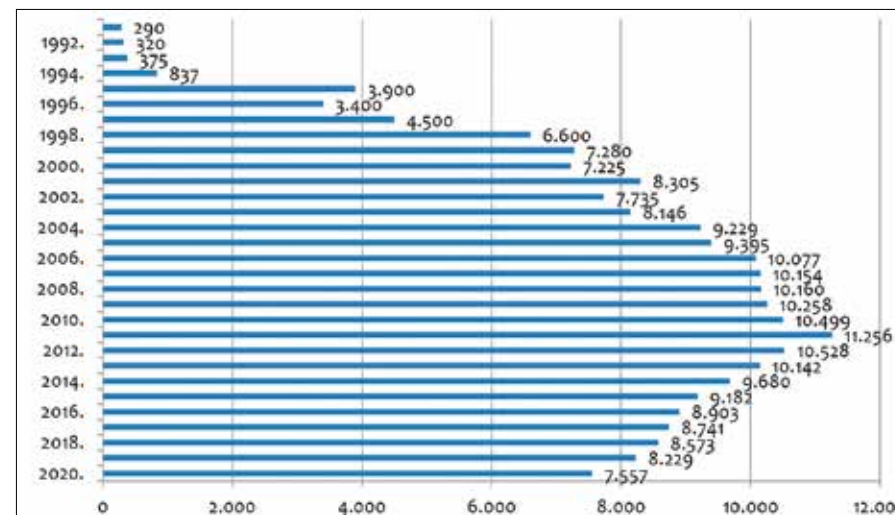
Prikaz 1. Odnos ukupnog broja invalida rada i osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj

Iako su se definicije osobe s invaliditetom tijekom godina mijenjale, trenutno je aktualna definicija iz 2013. godine navedena u Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju *osoba s invaliditetom* koja definira **osobu s invaliditetom** kao osobu koja ima dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprečavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima. Za određivanje statusa invalida rada i statusa osobe s invaliditetom danas je u Republici Hrvatskoj nadležan Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (ZOSI).

Prema statističkim podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, u Republici Hrvatskoj su, na dan 9. rujna 2021. godine, bile registrirane 586.153 osobe s invaliditetom, što predstavlja 14,4% ukupnog hrvatskog stanovništva. Prema zadnje dostupnim podacima,

na dan 30.09.2021. godine, u Republici Hrvatskoj je bilo registriranih 103.653 invalida rada, od kojih je 15.741 (15,17%) bilo registriranih u Gradu Zagrebu i 7.400 (7,14%) u Zagrebačkoj županiji. U usporedbi s ukupnim brojem osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, na dan 30.09.2021. godine, invalida rada je bilo 17,68%. (Prikaz 1.)

U skladu s odredbom Zakona o mirovinskom osiguranju, koji je stupio na snagu 2. siječnja 2015. godine, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, po službenoj je dužnosti proveo postupak prevođenja invalidske mirovine na starosnu mirovinu. To se odnosilo na invalidske mirovine priznate na temelju potpunog gubitka radne sposobnosti zbog bolesti, odnosno opće nesposobnosti za rad zbog bolesti. Time je 2015. godine došlo do većeg statističkog pada u ukupnom broju invalida rada u Republici Hrvatskoj iako je zapravo bila riječ o formalnom padu uslijed opisane zakonske promjene, a taj se pad nastavlja i danas.

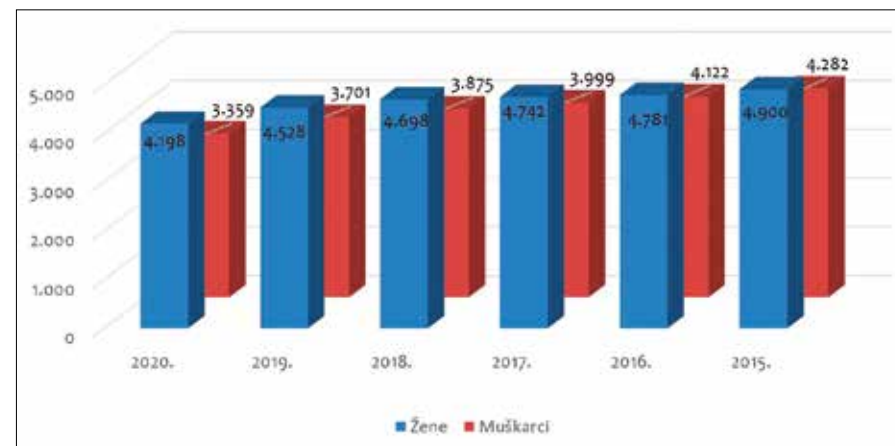


Prikaz 2. Broj ukupnog članstva Udruga invalida rada Zagreba unatrag 30 godina

Statistika vezana uz članstvo u Udruzi invalida rada Zagreba ukazuje na porast broja članova do 2011. godine, a nakon toga na pad tog broja koji se, nažalost, nastavio do današnjeg dana. Svojevremeno je Udruga invalida rada Zagreba imala i dva ogranka, odnosno sekcije (Čistoća i ZET), koje su 2016. godine prestale svojim

radom zbog umirovljenja većeg broja članova svake od sekcija. (Prikaz 2.)

Statistiku za članstvo po spolu, Udruga invalida rada Zagreba počela je voditi 2015. godine i dobiveni rezultati ukazuju na veći broj ženske populacije svake godine. (Prikaz 3.)



Prikaz 3. Broj ukupnog članstva Udruga invalida rada Zagreba po spolu

Osnivanje Udruge invalida rada Zagreba

Osnivačka Skupština **Udruženja invalida rada grada Zagreba** održana je 23. studenog 1966. godine u Zagrebu kojom je prilikom za prvog predsjednika izabran gospodin Nikola Radić. Udruženje invalida rada grada Zagreba osnovano je s ciljem zajedničkog i učinkovitijeg rješavanja problema zapošljavanja invalida rada, poboljšanja njihovog položaja u radnim organizacijama i poboljšanja zaštite na radu.

Prava snaga i prava moć leže upravo u zajedništvu.

Kako bi se dodatno ukazalo na značaj i važnost organizacije, na Godišnjoj Skupštini održanoj 21. veljače 1969. godine, Udruženje invalida rada grada Zagreba promijenilo je naziv u **Savez invalida rada grada Zagreba**.

U skladu sa Zakonom o udrugama, a potom i njegovim izmjenama, 18. studenog 1997. godine, na sjednici Skupštine Saveza invalida rada grada Zagreba, donesena je odluka o promjeni naziva u **Udruga invalida rada Zagreb**, a na sjednici Skupštine održanoj 27. studenog 2003. godine u **Udruga invalida rada Zagreba**, naziv koji je aktualan i danas.

Iako su se nazivi Udruge invalida rada Zagreba tijekom godina mijenjali kako bi bili usklađeni s propisima, područja njezina djelovanja ostala su ista. Tako Udruga invalida rada Zagreba, od svog osnutka do danas, djeluje na području grada Zagreba i Zagrebačke županije i u području socijalne djelatnosti, ljudskih prava, zaštite zdravlja, međunarodne suradnje, demokratske političke kulture i kulture i umjetnosti.

Udruga invalida rada Zagreba je, nakon osnivanja 1966. godine, djelovala na adresi u Zagrebu Petrova ulica 116, do preseljenja na adresu Savska cesta 3 početkom 70-tih godina. Na toj je lokaciji Udruga invalida rada Zagreba djelovala do 2007. godine nakon čega je preselila u gradske prostorije u kojima djeluje i danas, na adresi Nova cesta 86. Prije početka korištenja prostora, Grad Zagreb je prostor od 290 m² obnovio i prilagodio potrebama osoba s invaliditetom.



Prava invalida rada

Nakon osnutka, a i kasnije, u prijeratnim godinama, prioriteta djelovanja Udruge invalida rada Zagreba bila su usmjerena na područje zapošljavanja i rehabilitaciju invalida rada, ali i na prevenciju nastanka invalidnosti i zaštitu na radu. Nakon Drugog svjetskog rata, a potom i Domovinskog rata, došlo je do brojnih izmjena zakona koje su, između ostalih, kao posljedicu imale sve veće probleme prilikom zapošljavanja invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom, kao i probleme vezane uz primjenu zaštite na radu i profesionalne rehabilitacije. Dok se uvođenjem zaštite na radu željelo utjecati na prevenciju nastanka invalidnosti, provedbom profesionalne rehabilitacije željelo se osobu osposobiti za obavljanje poslova u skladu s posljedicama tjelesnog oštećenja i/ili invaliditeta, odnosno u skladu s preostalim radnom sposobnošću.

Devedesetih godina prošlog stoljeća, nakon Domovinskog rata, a promjenom političkog sustava Republike Hrvatske, zakonske su promjene rezultirale nizom negativnih posljedica vezanih uz invalide rada. Tako su početkom devedesetih godina gotovo u cijelosti ukinute zaštitne radionice koje su invalidima rada omogućavale rad u uvjetima prilagođenim njihovom invaliditetu ili tjelesnom oštećenju. Time je ugrožena njihova egzistencija, odnosno pravo na zapošljavanje, rad i osobnu materijalnu



sigurnost. Sredinom devedesetih godina pojmovi “invalidna osoba” i “invalid”, koji su se do tada koristili desetljećima, zamijenjeni su univerzalnim pojmom “osoba s invaliditetom” dok je krajem devedesetih godina iz Zakona o mirovinskom osiguranju izbačen pojam invalidskog osiguranja.

Uz sve navedeno, tijekom godina su ukidana i smanjivana brojna prava koje su invalidi rada i ostale osobe s invaliditetom ostvarivali upravo na temelju svojih invaliditeta i/ili tjelesnih oštećenja. Zadnja značajna negativna promjena vezana uz invalide rada je odredba *Zakona o mirovinskom osiguranju* iz 2015. godine kojom je određeno prevođenje invalidske mirovine na starosnu mirovinu, a time ujedno prividno smanjen broj invalida rada u Republici Hrvatskoj.

Iako se u području zaštite na radu u posljednjih pedeset godina napravio velik pomak, još uvijek se, nažalost, obveze provođenja zaštite na radu ne poštuju dovoljno, ne kontroliraju dovoljno i ne kažnjavaju dovoljno.

Aktivnosti

Iako neobično za neprofitnu organizaciju, a pogotovo imajući na umu da je riječ o organizaciji koja okuplja osobe s invaliditetom i da je riječ o vremenskom razdoblju u kojem broj registriranih organizacija takve vrste nije bio velik, Udruga invalida rada Zagreba je početkom 70-tih godina uvela **radno vrijeme** svakog radnog dana, odnosno od ponedjeljka do petka. Dok je prvobitno za svoje članove imala otvorena vrata šest sati dnevno, nakon preseljenja u nove, veće i za osobe s invaliditetom adaptirane prostorije, Udruga invalida rada Zagreba je članovima osigurala bogatije sadržaje u okviru 12 sati svakog radnog dana, a to je slučaj i u trenutku pisanja ove brošure.

Kao što je ranije navedeno, svakodnevne aktivnosti Udruge invalida rada Zagreba bile su, a i danas su, usmjerene na zaštitu zdravlja invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom, njihovo zapošljavanje i rehabilitaciju, kao i na ostvarivanje postojećih i uvođenje novih prava na temelju invaliditeta i tjelesnog oštećenja.

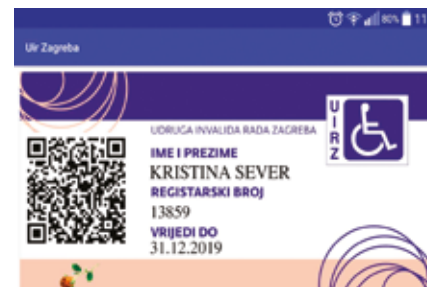
S obzirom na to da je broj članova Udruge invalida rada Zagreba od 1995. godine bio u neprekidnom porastu, u rujnu 2002. godine moderniziran je sustav evidencije podataka članova Udruge invalida rada Zagreba, odnosno **Registar članova**, uvođenjem računala i digitalizacijom svih

podataka. Tijekom godina, traženi podaci u Registru članova su prošireni i ažuriraju se redovito i svakodnevno.

Ukorak s vremenom i novostima digitalne tehnologije, Udruga invalida rada Zagreba je početkom 2001. godine kreirala svoju **mrežnu stranicu** čiji je izgled otada do danas mijenjan nekoliko puta. Na mrežnoj se stranici s vremenom objavljivao sve veći broj informacija koje se i danas ažuriraju svakodnevno i čiji se sadržaj neprekidno proširuje i obogaćuje.

Razvojem digitalne tehnologije, porastao je i broj svakodnevnih informacija, kao rezultat čega se pojavila i potreba za izdavanjem određenih informacija iz tog mnoštva. Stoga je Udruga invalida rada Zagreba u rujnu 2009. godine uvela **informiranje** svojih članova putem elektroničke pošte dok se u listopadu 2011. godine priključila društvenoj mreži Facebook, u studenom 2013. godine mrežnom kanalu YouTube, a u listopadu 2016. godine aplikaciji Instagram. Kako ne bi bili izostavljeni članovi Udruge invalida rada Zagreba koji nemaju pristup internetu, u listopadu 2016. godine uvedeno je informiranje članova i putem SMS poruka.

Udruga invalida rada Zagreba tu nije stala uvođenjem novih digitalnih mogućnosti pa je tako od prosinca 2017. godine, uz



postojeće, uvela i mogućnost plaćanja putem internet bankarstva dok je u siječnju 2019. godine aktivirala **mobilnu aplikaciju "UIR e-iskaznica"**, odnosno digitalnu člansku knjižicu.

Sve navedeno naišlo je na mnogobrojne pohvale što je Udruga invalida rada Zagreba koristila, i još uvijek koristi, kao motiv i smjernice za daljnja poboljšanja u svakodnevnom radu, a na zadovoljstvo brojnih svojih članova.

U razdoblju od 1995. do 2010. godine Udruga invalida rada Zagreba organizirala je sportsko-rekreacijske susrete za invalide rada, a ta je aktivnost nosila naziv **"Jarun"** s obzirom na to da je bila organizirana na otvorenom prostoru, upravo u okviru Rekreativnog sportskog centra Jarun. Tom su se prigodom, na cjelodnevno događanje, odazivali invalidi rada iz gradova diljem Republike Hrvatske. Svake bi se godine u ljetno, a kasnije i jesensko doba, okupilo više od 200 uzvanika koji su se okušali u raznim sportsko-rekreacijskim aktivnostima, nakon čega je slijedilo druženje uz razmjenu radnih i životnih iskustava, a potom i uz glazbu i ples. Tijekom tog petnaestogodišnjeg razdoblja, osim sportsko-rekreacijskih aktivnosti, organizirane su i dvije Likovne kolonije čiji su umjetnici bili upravo članovi Udruge invalida rada Zagreba.

Od 1998. godine Udruga invalida rada Zagreba provodi program **"Ljetovanje"** u okviru kojeg za svoje članove i članove njihovih obitelji osigurava povoljniji smještaj tijekom ljetnih mjeseci u morskome okruženju. Do 2012. godine članovima je smještaj bio osiguran u Auto kampu "Uvala Slana" u Selcu u kamp prikolicama, a 2013. i 2014. godine u mobilnim kućicama. Od 2015. godine članovima je smještaj osiguran u sobama Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Thalassoterapia Crikvenica PGŽ, u Crikvenici. Ujedno je tom promjenom proširen i sam program na dodatne mogućnosti korištenja raznih animacijskih sadržaja, ali još važnije – medicinskih usluga: specijalističkih pregleda, dijagnostičkih pretraga i terapijskih postupaka.

Vodeći se činjenicom da je gotovo 90% njezina članstva u mirovini, od kojih velik dio njih živi u samačkim kućanstvima, 2000. godine Udruga invalida rada Zagreba uvela je **klupske aktivnosti** usmjerene na organizirano zajedničko provođenje slobodnog vremena. Te su aktivnosti u svojim počecima imale kulturno-umjetničke, edukacijsko-informacijske i sportsko-rekreacijske sadržaje. Preseljenjem u nove, prostranije i za osobe s invaliditetom adaptirane prostore, a time i produljenjem radnog vremena na dvanaest sati dnevno, sadržaj tih aktivnosti je obogaćen i proširen na aktivnosti vježbanja i savjetovanja. Ujedno je za sve aktivnosti uveden stručni nadzor i poboljšana je učinkovitost organizacije i koordinacije svih aktivnosti. Od samog početka, sve su aktivnosti u potpunosti besplatne za sve članove Udruge invalida rada Zagreba i interes za takvo uključivanje raste iz godine u godinu.



Kako bi zadovoljila potrebe i interes članstva vezan uz kontrolu svog zdravlja, Udruga invalida rada Zagreba je 2002. godine uvela redovite kontrole razine glukoze, kolesterola i triglicerida u krvi uz mjerenje krvnog tlaka. Naziv aktivnosti je s vremenom mijenjan, ali se već dug niz godina provodi pod nazivom **“Preventivno-zdravstvena akcija”**. Sve usluge u okviru te aktivnosti su u potpunosti besplatne za članove Udruge invalida rada Zagreba.

Zbog nepostojanja jedinstvenog akta – zakona o osobama s invaliditetom – osobe s invaliditetom pune su pitanja i nedoumica vezanih uz postojanje i ostvarivanje svojih prava. To je ponukalo Udrugu invalida rada Zagreba da 2002. godine pokrene program **“Pravno savjetovište”** u okviru kojeg je svojim članovima osigurala besplatnu primarnu pravnu pomoć. U savjetovaštu su



u počecima bili angažirani vanjski suradnici, a 2009. godine Udruga invalida rada Zagreba zaposlila je osobu pravne struke. Osim dvotjednog termina individualnih savjetovanja u prostorijama Udruge invalida rada Zagreba, primarnu pravnu pomoć savjetnik pruža i putem telefona i e-pošte. Uz individualna savjetovanja, pravnik prati i proučava pitanja od značaja za osobe s invaliditetom i za neprofitne organizacije, zatim prati zakonske regulative i daje pravna tumačenja, a daje prijedloge i inicijative za izmjene i izrade pravnih akata, kako za potrebe Udruge invalida rada Zagreba i srodnih neprofitnih organizacija, tako i za potrebe invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom.

S ciljem što učinkovitije informiranosti svojih članova, ali i javnosti, Udruga invalida rada Zagreba je u prosincu 2002. godine

osmislila, tiskala i distribuirala svoj službeni časopis simbolična naziva **“Glasilo invalida rada, GIR”**. U razdoblju od prosinca 2002. godine do rujna 2010. godine Glasilo je objavljivano četiri puta godišnje, u formatu A5, a u razdoblju od siječnja 2011. do srpnja 2019. godine dva puta godišnje, u formatu A4 i s većim brojem stranica. Nakon jubilarnog, 50. izdanja, a u skladu sa sve većim utjecajem digitalnog doba, Glasilo se od 2020. godine izdaje jednom godišnje, u ožujku. Sva tiskanja izdanja Glasila distribuirana su besplatno, a ujedno su objavljena u digitalnom formatu na mrežnoj



stranici Udruge invalida rada Zagreba.

Rastom broja članova Udruge invalida rada Zagreba rastao je i broj njihovih potreba. Kako bi zadovoljila barem dio potreba

članova koji su djelomično ili u potpunosti ograničeni u kretanju, Udruga invalida rada Zagreba je 2005. godine pokrenula program **“Mobilni timovi za socijalno-psihološku i fizičku pomoć”**, odnosno današnji **“Mobilni tim”**. U mobilni tim su tijekom godina bili uključeni pravnik, viša medicinska sestra, socijalna radnica, profesor psihologije, zaposlenici i volonteri Udruge invalida rada Zagreba. Teško pokretnim i nepokretnim članovima Udruge invalida rada Zagreba s područja grada Zagreba i Zagrebačke županije je, u okviru programskih aktivnosti, u njihovim domovima omogućeno dobivanje informacija vezanih uz njihovo članstvo i njihova prava, zatim savjetovanje sa stručnim osobama iz područja prava, socijalnog rada, psihologije i logoterapije, omogućen im je i nastavak članstva u Udruzi invalida rada Zagreba, demonstrirane su im vježbe prilagođene njihovom zdravstvenom stanju, a osigurana im je i kontrola jednog od brojnih zdravstvenih segmenata. Od 2020. godine, program je proširen i uslugama nabave i dostave kućnih potrepština, prehrambenih namirnica i lijekova. Sve su usluge mobilnog tima besplatne za svakog člana Udruge invalida rada Zagreba.

U suradnji sa Specijalnom bolnicom za medicinsku rehabilitaciju Varaždinske toplice, iste, 2005. godine, Udruga invalida rada Zagreba pokrenula je program **“Unapređivanje i očuvanje zdravlja”**, odnosno današnji **“Rekreacijsko-zdravstveni program”**. Od 2014. godine ta je suradnja proširena i na Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Daruvarske toplice i Thalassoterapia Crikvenica PGŽ. Program je pokrenut kako bi članovi Udruge invalida rada Zagreba imali, uz uputnicu, mogućnost korištenja fizikalnih i rehabilitacijskih medicinskih usluga koje uključuju specijalističke preglede, dijagnostičke pretrage i terapijske postupke, ali uz povoljniji smještaj. Inicijativa za

pokretanje tog programa leži u činjenici da, unatoč zakonskoj osnovi, brojne osobe s invaliditetom svoje pravo na rehabilitaciju o državnom trošku, nažalost, ne uspiju ostvariti. Uz zdravstveni dio programa, članovima je na sve tri lokacije omogućeno uključivanje i u različite animacijsko-rekreacijske sadržaje.

Od 2012. godine Udruga invalida rada Zagreba jednom godišnje organizira **Dane otvorenih vrata**. Tom prigodom članovima i široj javnosti, predstavi dio svojih aktivnosti kroz organizirana interaktivna i tematska predavanja i radionice, uz razne izložbe unikatnih umjetničkih radova koje izrade članovi Udruge invalida rada Zagreba.

S ciljem uključivanja što većeg broja članova u aktivnosti koje organizira i provodi Udruga invalida rada Zagreba, 2014. godine pokrenuta je provedba različitih **stimulacijskih aktivnosti** koje su se s godinama proširivale i prilagođavale interesima članova i uvjetima rada. "Učlani novog člana" aktivnost je koja ima za cilj potaknuti članove na aktivno sudjelovanje u promociji Udruge invalida rada Zagreba u svrhu informiranja šire javnosti o radu i djelovanju Udruge invalida rada Zagreba. "Uči i osvoji" i "Pogodi i osvoji" aktivnosti su kojima se članove Udruge invalida rada Zagreba i širu javnost informira o različitim, njima zanimljivim i korisnim temama, a ujedno su se testirala njihova znanja i snalažljivost. Izazovi i kvizovi, također različitih tematskih sadržaja, provode se on-line i na taj se način potiče članove na virtualno uključivanje uz testiranje znanja i usvajanje novih, korisnih informacija o radu i djelovanju Udruge invalida rada Zagreba, ali i informacija vezanih uz aktualna događanja u gradu Zagrebu, Zagrebačkoj županiji, Republici Hrvatskoj i u svijetu. Uz same članove Udruge invalida rada Zagreba, u većinu stimulacijskih aktivnosti uključuje se i javnost.

Prikaz svojih aktivnosti Udruga invalida rada Zagreba od 2015. godine organizira i u predbožićno vrijeme, sredinom prosinca, pod nazivom **"I mi smo zvijezde"**. Mjesecima prije samog događanja, brojni članovi, ali i gosti, uvijek baveju plesne koreografije, glazbene i dramske repertoare i, uz zaposlene djelatnike Udruge invalida rada Zagreba, sve uvježbano izvode pred publikom u Centru za kulturu Trešnjevka, na zanimljiv i zabavan način. Tom je prigodom osiguran slobodan ulaz u kazalište za sve zainteresirane građane. Iznimka je bila 2020. godina, kada je to događanje, zbog izvanrednih okolnosti vezanih uz širenje virusa SARS-CoV-2, prilagođeno i objavljeno u on-line formi.

Dugogodišnje planirano **istraživanje socijalne slike** članstva Udruge invalida rada Zagreba, odnosno njihovih potreba na dnevnoj, tjednoj i mjesečnoj razini, pokrenuto je 2020. godine, a odrađuje se putem telefonskih poziva. Potreba za takvim oblikom djelovanja uočena je prije više od deset godina zbog nedostatne pomoći Grada i Republike Hrvatske, no zbog nedostatka ljudskih kapaciteta za realizaciju tako zahtjevne i opsežne aktivnosti, istraživanje je nažalost, godinama ostala samo ideja i želja. Međutim, potpuno zatvaranje brojnih djelatnosti u cijeloj Republici Hrvatskoj uslijed pojave virusa SARS-CoV-2, u ožujku 2020. godine, a potom i snažni potres koji je nedugo zatim pogodio područje grada Zagreba i njegovu okolicu, bili su itekako dobri poticaji za pokretanje takvog istraživanja. Počeci istraživanja bili su vezani uz istraživanje potreba članova Udruge invalida rada Zagreba za odlaskom u dućan ili ljekarnu, a ubrzo zatim istraživanje je prošireno i na evidentiranje ostalih njihovih potreba. Podaci prikupljeni na taj način, koriste se kao smjernice za razvoj i unapređivanje aktivnosti Udruge invalida rada Zagreba, zatim kao smjernice prilikom

izrade njezinih strateških dokumenata i planiranja njezinih aktivnosti na godišnjoj i mjesečnoj bazi, kao i za izradu programa i projekata i njihovu prijavu na raspisane natječaje i javne pozive.

Dva su događanja od posebnog značaja članovima Udruge invalida rada Zagreba – *Memorijal Marije Topić* i *Suza za Zlatka Bočkala*. Pokroviteljstvo oba događanja, od početaka njihove organizacije, svake godine prihvaća Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom. **Memorijal Marije Topić** je sportsko-rekreacijsko događanje koje Udruga invalida rada Zagreba organizira od 2014. godine. Riječ je o sportsko-rekreacijskim aktivnostima u koje se svake godine aktivno uključuje invalidi rada diljem cijele Republike Hrvatske, kako bi na taj, simboličan način, odali počast osobi koja se tijekom cijelog svog života aktivno i vrlo ambiciozno brinula za druge. Marija Topić je funkciju predsjednice Udruge invalida rada Zagreba obavljala najduže od svih njezinih predsjednika, gotovo 14 godina, sve do svoje iznenadne smrti, 2013. godine. Zahvaljujući jakom angažmanu Marije Topić, Udruga invalida rada Zagreba je, za vrijeme njezinih mandata, povećala ukupan broj članova na više od 10.000 i time stekla status jedne od najbrojnih udruga osoba s invaliditetom, ne samo na području njezina djelovanja – gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji, već na području cijele Republike Hrvatske. Marija Topić bila je osoba s pregršt ideja i inicijativa, a sve su imale isti cilj – ujediniti sve osobe s invaliditetom

u zajedničkoj borbi za poboljšanje njihova položaja u društvu, za poboljšanje njihove kvalitete života i za izjednačavanje svih mogućnosti za osobe s invaliditetom. Upravo zahvaljujući njezinoj upornosti i jakom osjećaju za pravdu, Udruga invalida rada Zagreba danas provodi niz aktivnosti koje su pokrenute na inicijativu Marije Topić. Uz navedeno, Udruga invalida rada Zagreba danas djeluje u uređenim i za osobe s invaliditetom prilagođenim prostorijama također zbog upornosti i velike empatije Marije Topić. Njezino zalaganje za poboljšanje kvalitete života invalida rada i osoba s invaliditetom obuhvaćalo je i promociju sporta i rekreacije osoba s invaliditetom i iz tog je razloga njoj u čast i u spomen osmišljena organizacija sportsko-rekreacijskog događanja. Za tu priliku, invalidi rada iz različitih gradova diljem Republike Hrvatske, tijekom godine treniraju i vježbaju neke od sportskih aktivnosti, a potom se u svibnju svake godine okupe na RŠC-u Jarun u Zagrebu, na finalnim natjecanjima. Osim sportsko-rekreacijskih nadmetanja, 200-tinjak se uzvanika tijekom cjelodnevnog događanja međusobno druži, razmjenjuje raznovrsna iskustva i prisjeća se priča i događanja vezanih uz Mariju Topić.





Suza za Zlatka Bočkala naziv je pod kojim Udruga invalida rada Zagreba, od 2018. godine, organizira koncert pjevačkih amaterskih zborova, u Glazbenom paviljonu u Parku Zrinjevac. Iako Zlatko Bočkal nije funkciju predsjednika obavljao duže od Marije Topić, njegov je doprinos itekako ostavio velik trag, kako za Udrugu invalida rada Zagreba, tako i za same njezine članove. Zlatko Bočkal je bio dobroćudan i vrlo mudar čovjek, koji je, u skladu sa svojim zanimanjem, kao profesor psihologije, bio uvijek spreman pružiti pomoć onima kojima je to bilo najpotrebnije. Uvijek je imao vremena saslušati svaku osobu koja bi mu se obratila za pomoć i pružiti joj toplu riječ i koristan savjet. S obzirom na to da se i sam kroz život borio s posljedicama svog invaliditeta, imao je puno razumijevanja za svaku osobu koja bi mu se obratila i za sve njihove probleme i poteškoće s kojima se svakodnevno susreću. Njegovo dugogodišnje iskustvo kao rukovodioca i koordinatora pomoglo mu je da u Udruzi invalida rada Zagreba prenese nove ideje i nove inicijative, a sve s ciljem informiranja što većeg broja članova Udruge invalida rada Zagreba i s ciljem zajedničke borbe za poboljšanje

uvjeta za život invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom. Imajući na umu veliku ljubav Zlatka Bočkala prema glazbi, njemu u čast i u spomen, invalidi rada, ostale osobe s invaliditetom i brojni gosti, uvijekbavaju kroz godinu glazbene repertoare koje potom izvode u prekrasnom ambijentu Glazbenog paviljona u Parku Zrinjevac u okviru dvosatnog pjevačkog koncerta.

Uz sve navedeno, Udruga invalida rada Zagreba često provodi jednogodišnje i trogodišnje projekte i programe, a koje, uz financijsku podršku institucionalnom i organizacijskom razvoju Udruge invalida rada Zagreba, redovito sufinanciraju Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom i Ured Gradonačelnika, kao i Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike. Od 2004. godine, otkada se Udruga invalida rada Zagreba javlja na raspisane natječaje i Javne pozive lokalnih, regionalnih i nacionalnih organizacija i institucija, njezine projekte i programe, kao i financijsku podršku njezinom institucionalnom i organizacijskom razvoju, sufinancirali su i Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga

društva, Grad Velika Gorica, Zagrebačka županija i Raiffaisen bank. Iako do sada neuspješno, ali s nadom i vjerom da će se to u skoroj budućnosti promijeniti, Udruga invalida rada Zagreba prijavila je projekte i u okviru natječaja koje je raspisao Europski socijalni fond. Udruga invalida rada Zagreba od 2010. godine prijavljuje i projekte u okviru mjere Hrvatskog zavoda za zapošljavanje "Javni rad". Tim prilikama na određeno razdoblje zapošljava osobe s invaliditetom, osobe starije od 50 godina životne dobi i osobe teško zapošljivih zanimanja. Trošak zapošljavanja, odnosno troškove naknada za rad i za prijevoz, u tim slučajevima u cijelosti snosi Hrvatski zavod za zapošljavanje.

Osim aktivnosti i događanja koje Udruga invalida rada Zagreba organizira i provodi, njezini se predstavnici uključuju u brojna događanja u organizaciji drugih institucija i organizacija: Svjetski dan sigurnosti i zaštite zdravlja na radu i Nacionalni dan zaštite na radu (28. travnja), Svjetski dan plesa (29. travnja), Sajam Pravo doba (svibanj), Festival jednakih mogućnosti (svibanj), Dan otvorenih vrata udruga (svibanj/lipanj), Tjedan udruga (svibanj/lipanj), Jarunski susreti (svibanj/lipanj), Svjetski dan glazbe (21. lipnja), Maksimirske jeseni (rujan), Europski tjedan mobilnosti (16-22. rujna), Međunarodni dan starijih osoba (1. listopada), Međunarodni dan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti (17. listopada), 72 sata bez kompromisa

(listopad), Upset Art festival (studeni), Međunarodni dan osoba s invaliditetom (3. prosinca), Međunarodni dan volontera (5. prosinca).

Brojne aktivnosti koje Udruga invalida rada Zagreba i danas organizira, sadržajne su i česte zahvaljujući i nesebičnom angažmanu volontera, kojih se svake godine u rad Udruge invalida rada Zagreba uključuje sve više, a na zadovoljstvo velikog broja članova Udruge invalida rada Zagreba. Svaki **volonter** u individualnom ili grupnom radu, članovima Udruge invalida rada Zagreba prenosi svoje stečeno znanje, iskustva i vještine i na taj način u velikoj mjeri utječe na poboljšanje kvalitete života svih uključenih, kako članova Udruge invalida rada Zagreba tako i svoje, a istovremeno doprinosi obogaćivanju sadržaja lokalne zajednice i života društva u cjelini. Kada je sam volonter ujedno i osoba s invaliditetom, danas popularno nazvan "inkluzivni volonter", aktivno sam doprinosi socijalnoj integraciji i inkluziji. Udruga invalida rada Zagreba evidenciju volontera vodi od 2011. godine i gotovo svake godine više od 50% ukupnog broja volontera angažiranih u radu Udruge invalida rada Zagreba čine inkluzivni volonteri. Osim inkluzivnog volontiranja, od 2020. godine Udruga invalida rada Zagreba promovira i provodi korporativno volontiranje, odnosno volontiranje zaposlenih djelatnika, čime dodatno doprinosi društveno odgovornom poslovanju.

*"Opažajući što ne funkcionira,
otkrivamo što funkcionira.
Oni koji nikada nisu pogriješili,
nikada nisu došli do otkrića."*

Samuel Smiles

Značajna događanja

Nacionalni dan invalida rada, 21. ožujka – Povijest tog dana leži u rudarskoj nesreći koja se dogodila 8. kolovoza 1956. godine u rudniku Bois du Casier, u belgijskoj općini Marcinelle, u pokrajini Hainaut. Ta je nesreća najstrašnija u povijesti Belgije. Tada su stradala 262 rudara, na 975 metara dubine, u jami Saint-Charles. Kao uzroci nesreće, naknadno su proglašeni zastarjela oprema i slabo obučeno osoblje što je bio povod za uvođenje strožih propisa vezanih uz sigurnost i zaštitu na radu za sve rudnike u Belgiji. Taj je rudnik zatvoren 1967. godine i otada je spomendom i muzej s ulazom u rudnik ugljena.

U Republici Hrvatskoj je Hrvatski sabor, na svojoj 13. sjednici, održanoj 13. veljače 2009. godine, donio odluku o proglašenju 21. ožujka Nacionalnim danom invalida rada. Upravo je svrha obilježavanja tog dana ukazivanje na prijeku potrebu primjene preventivnih sigurnosnih mjera s ciljem sprečavanja nastanka invaliditeta i ozljeda na radu. Smisao obilježavanja tog dana ujedno je i ukazivanje na problem neadekvatne primjene mjera zaštite na radu. Iako se s vremenom više pažnje posvetilo uvođenju i primjeni zaštite na radu, propisane se mjere zaštite, nažalost, ne primjenjuju dovoljno, a kontrola same primjene mjera zaštite na radu je vrlo slaba, gotovo nikakva. S ciljem podizanja svijesti o važnosti

primjene zaštite na radu, invalidi rada su, simbolično, uveli zaštitni znak za taj dan – ružu. Naime, teško je ubrati ružu punu oštrog trnja bez zaštitne opreme i ostati neozlijeđen. Svaka je udruga invalida rada u Republici Hrvatskoj sama izabrala boju te ruže. Udruga invalida rada Zagreba je izabrala narančastu koja je zapravo simbol entuzijazma, sreće, kreativnosti, odlučnosti i ohrabrenja. Na taj način, uz već spomenut naglasak na značaj zaštite na radu, nastoji se invalidima rada, ali i ostalim osobama s invaliditetom, potaknuti vjeru u bolje sutra i usmjeriti ih k pozitivnom razmišljanju, unatoč teškoj svakodnevici uzrokovanoj narušenim zdravstvenim stanjem i nedovoljnom skrbi društva i okoline.



Međunarodni dan osoba s invaliditetom, 3. prosinca – Taj se dan svake godine obilježava diljem cijelog svijeta, u spomen na prethodno opisan nesretni događaj iz 1956. godine, kada su stradala 262 rudara, 8.

kolovoza, u rudniku ugljena Bois du Casier u Belgiji. Iako se taj dan obilježavao 21. ožujka do 1992. godine, Općom rezolucijom Ujedinjenih naroda 47/3, 3. prosinca je proglašen Međunarodnim danom osoba s invaliditetom. Svrha obilježavanja tog dana je promocija prava i dobiti osoba s invaliditetom u svim područjima društva i razvoja, kao i povećanje svjesnosti položaja osoba s invaliditetom u svakom aspektu političkog, socijalnog, ekonomskog i kulturnog života, ali i isticanje dobiti inkluzivnog i pristupačnog društva za sve. Ovisno o aktualnostima, tim se povodom svake godine određuje druga tema kojom se obilježava Međunarodni dan osoba s invaliditetom. U godini kada Udruga invalida rada Zagreba obilježava 55. obljetnicu, tema Međunarodnog dana osoba s invaliditetom je upravo moto Udruge invalida rada Zagreba “Nije svaki invaliditet vidljiv”.

Dan Udruge invalida rada Zagreba, 27. rujna – Značaj tog dana leži u činjenici da je Udruga invalida rada Zagreba, nakon gotovo 41 godine postojanja i djelovanja u skućenim i neprikladnim prostorima, preselila u prostrane prostore, veličine 290 m², ali što je još važnije, u prostore prilagođene potrebama osoba s invaliditetom. Višemjesečno uređenje i prilagodbu prostora odradio je njihov vlasnik, Grad Zagreb, a na inicijativu i velik angažman tadašnje predsjednice, gospođe Marije Topić. Dok su rezanje vrpce, kao simbolično otvorenje prostora, i predaja ključeva održani 25. rujna, službeno je otvorenje, uz prisustvo brojnih članova Udruge invalida rada Zagreba, bilo organizirano 27. rujna. Upravo je iz tog razloga, Skupština Udruge invalida rada Zagreba, na svojoj 3. Redovnoj sjednici, održanoj istoga dana 2007. godine, 27. rujna proglasila Danom Udruge invalida rada Zagreba. U razdoblju od 2007-2010. godine, Dan

Udruge invalida rada Zagreba obilježavao se organizacijom sportsko-rekreativnih susreta, a od 2012. godine obilježava se organizacijom tematskih konferencija i tribina. Tema je svake godine odabrana u skladu s aktualnim događanjima i problemima vezanima uz status invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom u društvu. Pokroviteljstvo događanja od 2012. godine prihvaća današnje Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike.



Na inicijativu Udruge invalida rada Zagreba, točnije Marije Topić, tadašnje aktualne predsjednice i Ivce Lazić, tadašnjeg predsjednika Nadzornog odbora i člana Udruge invalida rada Zagreba od njezina osnutka, 1999. godine osnovano je **Sportsko društvo invalida rada “Zagreb”**. Razlozi njegovog osnivanja, ujedno današnji njegovi ciljevi, su organizirano promicanje, razvijanje i unapređivanje sportsko-rekreativnih aktivnosti osoba s invaliditetom na području grada Zagreba. Sportsko društvo invalida rada “Zagreb” je i danas aktivno, a svojim članovima – invalidima rada omogućuje aktivno bavljenje sportskim aktivnostima na rekreacijskoj i natjecateljskoj razini. Velik dio članstva Sportskog društva invalida rada “Zagreb”, od samog njegovog osnutka, čine upravo članovi Udruge invalida rada Zagreba.

Ustroj i financiranje

Iako je Udruga invalida rada Zagreba, u skladu s vremenom i zakonskim uvjetima, mijenjala nazive svojih ustrojstvenih tijela, za planiranje, programiranje i realizaciju svih aktivnosti uvijek su bila, i još uvijek su, zadužena sljedeća njezina tijela: Skupština, Upravni odbor (nekadašnji Izvršni odbor i Predsjedništvo), Predsjednik, Nadzorni odbor i Sud časti (nekadašnje Stegovna i Disciplinska komisija). Mandat članova izabranih u neko od tijela Udruga invalida rada Zagreba i mandat dopredsjednika traju četiri godine uz mogućnost ponovnog izbora.

Skupština je najviše tijelo Udruge invalida rada Zagreba i tijekom mandatnog razdoblja broji između 0,4% i 0,5% aktivnih članova u godini koja prethodi izborima. Skupština je upravljačko tijelo koje donosi akte Udruge invalida rada Zagreba i utvrđuje politiku djelovanja i programske aktivnosti Udruge invalida rada Zagreba za mandatno razdoblje. Sjednice Skupštine održavaju se prema potrebi, a najmanje dva puta godišnje.

Upravni odbor je izvršno tijelo Udruge invalida rada Zagreba zaduženo za

realizaciju utvrđenih ciljeva i zadataka Udruge invalida rada Zagreba i rukovodi radom Udruge invalida rada Zagreba između dvije sjednice Skupštine. Upravni odbor čini sedam članova i njegove se sjednice održavaju prema potrebi, a u prosjeku osam puta godišnje.

Predsjednik odgovara za zakonitost rada Udruge invalida rada Zagreba i brine o izvršavanju odluka i zaključaka Skupštine i Upravnog odbora, kao i o provedbi utvrđenih ciljeva Udruge invalida rada Zagreba.

Nadzorni odbor je, kako sam naziv tijela kaže, kontrolno tijelo Udruge invalida rada Zagreba zaduženo za pregledavanje materijalno-financijskog poslovanja Udruge invalida rada Zagreba i praćenje zakonitosti njezina rada, a čini ga pet članova, odnosno tri člana i dvije zamjene. Sjednice Nadzornog odbora održavaju se dva puta godišnje, u skladu sa zakonskom obvezom predaje financijskih izvještaja nadležnim institucijama.

Sud časti je također samostalno i neovisno tijelo Udruge invalida rada Zagreba koje razmatra pristigle prigovore članova ili o članovima Udruge invalida rada Zagreba i odlučuje o isključenju iz članstva Udruge invalida rada Zagreba. Sud časti čini pet

Manji, ali itekako važan i značajan doprinos financiranju Udruge invalida rada Zagreba, daju sami građani svojim donacijama



članova, odnosno tri člana i dvije zamjene, a zbog prirode svojih obveza i zadataka, sastaje se prema potrebi.

Stručna služba zadužena je za obavljanje stručnih, organizacijskih, administrativnih, tehničkih, pomoćnih i njima sličnih poslova Udruge invalida rada Zagreba. Poslovi u Stručnoj službi obavljaju se na razini voditelja Stručne službe, pomoćnika voditelja Stručne službe, savjetnika, stručnih suradnika i suradnika. U 2021. godini, Stručna služba imala je desetero zaposlenih djelatnika, od kojih šest na neodređeno (voditeljica Stručne službe, pomoćnik voditelja Stručne službe, dva savjetnika, jedna

stručna suradnica i jedna suradnica) i četiri na određeno vrijeme (četiri suradnice).

Imajući na umu činjenicu da je Udruga invalida rada Zagreba neprofitna organizacija, glavni **izvor financiranja** njezina rada i djelovanja leži u prihodima od prikupljenih članarina. Unatrag nekoliko godina, značajnu potporu u financiranju Udruga invalida rada Zagreba pronalazi u odobrenim programskim sredstvima na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini, a nastoji se probiti i na europsku razinu. Manji, ali itekako važan i značajan doprinos financiranju daju sami građani svojim donacijama.

Utjecaj na mijenjanje javnih politika

U Gradu Zagrebu je 2003. godine osnovano **Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Zagreba** Povjerenstvo. Glavni zadatak Povjerenstva je izrada strateškog dokumenta naziva *Zagrebačka strategija jedinstvene politike za osobe s invaliditetom*.

Ta strategija slijedi strukturu i sadržaj Nacionalne strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom, koju izrađuje Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom. Na provođenje mjera sadržanih u objema strategijama, Nacionalna strategija obvezuje tijela državne uprave, a Zagrebačka strategija gradska upravna tijela i ustanove. Osim izrade Zagrebačke strategije, Povjerenstvo je zaduženo i za koordinaciju, poticanje, praćenje i usklađivanje provedbe mjera i aktivnosti iz Zagrebačke strategije, kao i za pružanje stručne i savjetodavne pomoći nositeljima i suradnicima provođenja tih istih mjera i aktivnosti.

Objema se strategijama naglašava važnost uspostave jedinstvene politike za osobe s invaliditetom, a čiji su ciljevi promicanje i osiguravanje prava osoba s invaliditetom, stvaranje uvjeta za djelotvorno rješavanje problema, koordinirano djelovanje i učinkovito informiranje na svim razinama, kao i osiguravanje punog i aktivnog sudjelovanja u životu zajednice i senzibilizacija društva.

Iako Udruga invalida rada Zagreba svog predstavnika u Povjerenstvu nije imala od njegova osnutka, predsjednici Udruge invalida rada Zagreba članovi su Povjerenstva od 2007. godine do danas. Tako je, neposredno prije početka procesa donošenja druge *Zagrebačke strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom*



2007-2010. godine, kao jedan od članova Povjerenstva izabrana Marija Topić. Nakon njezine iznenadne smrti 2013. godine, tu je ulogu preuzeo predsjednik Zlatko Bočkal, a nakon njegove, također iznenadne smrti 2017. godine, istu je ulogu preuzela Nada Vorkapić. Svo troje su svoje obveze kao članovi Povjerenstva prihvatili vrlo ozbiljno i s velikom odgovornošću koristeći pritom svaku moguću priliku novim idejama, prijedlozima i inicijativama utjecati na poboljšanje kvalitete života invalida rada, ali i ostalih osoba s invaliditetom.

Kako bi dodatno utjecala na izmjene javnih politika, Udruga invalida rada Zagreba surađuje i s Uredom pravobraniteljice za osobe s invaliditetom, od početka njegova rada, odnosno od 2008. godine. Predstavnici

Ureda često pomažu invalidima rada i osobama s invaliditetom u rješavanju njihovih problema pravne prirode. Dugogodišnja suradnja očituje se i u gostovanju predstavnika Ureda, uključujući i same Pravobraniteljice, u predavanjima i raznim događanjima u organizaciji Udruge invalida rada Zagreba. Uz navedeno, dvoje predstavnika Udruge invalida rada Zagreba su članovi Stručnog savjeta Pravobraniteljice za osobe s invaliditetom od 2019. godine što im omogućuje sudjelovanje u detaljnim raspravama vezanim uz inicijative za izmjene zakonskih regulativa.

Kako bi dodatno utjecala na izmjene javnih politika, Udruga invalida rada Zagreba surađuje i s Uredom pravobraniteljice za osobe s invaliditetom, od početka njegova rada, odnosno od 2008. godine

Uz navedeno, prijedloge za izmjene zakonskih regulativa za poboljšanje statusa invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom u društvu, kao i prijedloge za reguliranje položaja i utjecaja neprofitnih organizacija osnovanih iz potrebe, Udruga invalida rada Zagreba samostalno predlaže u okviru središnjeg portala za savjetovanja s javnošću "e-Savjetovanja" od njegova kreiranja u prosincu 2014. godine, zatim kroz članstvo svojih članova u Skupštini i Izvršnom odboru Hrvatskog saveza udruga invalida rada, organizacijom i održavanjem godišnjih tematskih tribina i predlaganjem izmjena neposredno zakonodavcima i nadležnim ministarstvima.

Zahvalnost

Tijekom 55 godina neprekidnog rada i djelovanja, Udruga invalida rada Zagreba je dodijelila brojne zahvalnice i priznanja fizičkim i pravnim osobama koje su na neki od mnogih načina doprinijele poboljšanju rada i funkcioniranja Udruge invalida rada Zagreba. Konkretni podatke o svim dodjelama, od osnutka Udruge invalida rada Zagreba do danas, nažalost, nemamo.

Povodom jubilarne 50. obljetnice, osmišljene su tri nagrade kojima se, od 2016. godine, Udruga invalida rada Zagreba zahvaljuje svakom pojedincu koji je doprinio radu i prosperitetu Udruge invalida rada Zagreba.

“Nagrada za životno djelo Marija Topić” dodjeljuje se za višegodišnji doprinos u radu i ostvarivanju ciljeva Udruge invalida rada Zagreba i za izuzetne zasluge i doprinos u ostvarivanju i promicanju socijalne, pravne i svake druge zaštite invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom.

Dosadašnji dobitnici “Nagrade za životno djelo Marija Topić” su:
2016. godine – Marija Topić (posthumno), Ivica Lazić i Josip Petrač
2017. godine – Zlatko Bočkal (posthumno).

“Godišnja nagrada Udruge invalida rada Zagreba” dodjeljuje se osobi koja je tijekom godine svojim radom, zalaganjem i stavovima trajno doprinijela radu i

prosperitetu rada Udruge invalida rada Zagreba i invalida rada općenito. Dosadašnji dobitnici “Godišnje nagrade Udruge invalida rada Zagreba” su:
2016. godine – Tugomir Eršek i Anamarija Lazić
2017. godine – Anita Kaiser
2018. godine – Stanko Svečak
2019. godine – Joško Matić
2020. godine – Maja Milković
2021. godine – Kristina Sever.



Nagrada **“Naj volonter”** dodjeljuje se volonteru uzevši u obzir trajanje i učestalost volontiranja, zatim doprinos i rezultate volontiranja, specifičnost i prepoznatljivost volonterskih aktivnosti i zadovoljstvo korisnika volontiranja. Dosadašnji dobitnici nagrade “Naj volonter” su:
2016. godine – Asta Kovačić, Samija Bejtović i Zoltan Vukelić
2017. godine – Mira Peršić

2018. godine – Dragica Pongrac
2019. godine – Blanka Premužić
2020. godine – Branka Trzun-Makek
2021. godine – Anamarija Lazić.

Osim opisanih nagrada, a također od 2016. godine, Udruga invalida rada Zagreba svake godine, povodom obilježavanja Dana Udruge invalida rada Zagreba, dodjeljuje i **zahvalnice** fizičkim i pravnim osobama za doprinos radu i funkcioniranju Udruge invalida rada Zagreba, zatim za doprinos u promicanju prava i interesa invalida rada i osoba s invaliditetom i za promicanje rada Udruge invalida rada Zagreba. U 2016. godini dodijeljeno je 11 zahvalnica pojedincima i 31 zahvalnica institucijama i organizacijama, u 2017. godini 10 zahvalnica pojedincima i 28 zahvalnica institucijama i organizacijama, u 2018. godini 17 zahvalnica

pojedincima i 42 zahvalnice institucijama i organizacijama, u 2019. godini 15 zahvalnica pojedincima i 36 zahvalnica institucijama i organizacijama, u 2020. godini 18 zahvalnica pojedincima i 41 zahvalnica institucijama i organizacijama i u 2021. godini 23 zahvalnice pojedincima i 42 zahvalnice institucijama.

Tim svečanim prilikama, Udruga invalida rada Zagreba dodjelom **priznanja** iskazuje zahvalnost i svojim dugogodišnjim vjernim članovima, odnosno onim članovima čije je članstvo u Udruzi invalida rada Zagreba neprekidno i traje dulje od dvadeset godina. U 2016. godini dodijeljeno je 78 priznanja, u 2017. godini 72 priznanja, u 2018. godini 186 priznanja, 2019. godini 352 priznanja, u 2020. godini 247 priznanja i u 2021. godini 156 priznanja.



Donatori

Iako, nažalost, nije bilo mogućnosti za uvid u podatke o donatorima od samog osnutka Udruge invalida rada Zagreba, odnosno od 1966. godine, u nastavku su navedeni oni donatori i podupiratelji koji su nam poznati, odnosno od 2000. godine do danas. Naime, uz brojne članarine i odobrena financijska sredstva u okviru raznih projekata i programa, Udruga invalida rada Zagreba djeluje i zahvaljujući

raznim donacijama, kako financijskim, tako i materijalnim i iz tog ih je razloga važno spomenuti.

Popis donatora:

- elektromotornih kolica: Vulkan d.o.o., Bio Natura Waters d.o.o., ACM Poljomehanizacija d.o.o., Belupo, lijekovi i kozmetika d.d., Financijska agencija – poslovnica u Koturaškoj 43, Vjesnik d.d.
- klasičnih invalidskih kolica: Rimed,



Gradsko društvo Crvenog križa Zagreb
- opreme: Vatrogasna zajednica Grada Zagreba, Tržnice Zagreb, Karlovačka pivovara, Pansion-catering Rody, Mađarsko kulturno društvo Ady Endre, Biska d.o.o., Grad Zagreb, Vladimir Vorkapić, Nucleus d.o.o., Medikor d.o.o., Ustanova za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, Demention d.o.o.
- ulaznica za kazalište: Kazalište Komedija, Teatar Rugantino, Kazalište Gavella
- novčanih sredstava: Medical Intertrade d.o.o., Turistička zajednica grada Zagreba, Hrvatska Lutrija, HŽ Putnički prijevoz d.o.o., Kopitehna d.o.o., CaliVita International, Spid d.o.o., Par-Mar d.o.o., Mediasken j.d.o.o., Sigurna flota d.o.o., Domino Mod, Mediatulist, Matičnjak Sativa d.o.o., Kent banka d.d., Ortorea d.o.o., Hrvatski auto klub, McCann Erickson-Tomato, Thalassotherapie Crikvenica,

Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju PGŽ, Vipnet, Ottobock, Egeria, Pavletić tours d.o.o.
- prehrambenih proizvoda: Bio Natura Waters d.o.o., Ustanova "Dobri dom" Grada Zagreba, Karlovačka pivovara, Pansion-catering Rody, Gradsko društvo Crvenog križa Zagreb, Grad Zagreb, CaliVita International Hrvatska
- pruženih, ali nenaplaćenih usluga: hotel Laguna, hotel Holliday, Zagrebački velesajam, Gradsko društvo Crvenog križa Zagreb, Bilić-Erić d.o.o., Domena.com d.o.o., hotel Antunović.

Uz nabrojane, Udruga invalida rada Zagreba ima i velik broj fizičkih osoba koje su s godinama Udrugu invalida rada Zagreba podupirali novčanim i materijalnim donacijama, nenaplaćenim uslugama, svojim znanjima i stručnošću.

Ogled o budućnosti

Od svoga osnutka, davne 1966. godine, do danas, Udruga invalida rada Zagreba može se pohvaliti stalnim i stabilnim rastom širine usluga koje su članovima ponuđene.

Na tom dugom životnom putu, Udrugu invalida rada Zagreba su, kao i čitavo naše društvo, zadesile brojne nedaće i teške ratne pa tranzicijske, a u posljednje vrijeme i pandemijske godine. No, život svake osobe s invaliditetom, kao i udruge osoba s invaliditetom, obilježen je upravo raznim preprekama koje je snagom duha i volje potrebno premašiti. Stoga je naša iskrena nada da ćemo i u budućnosti nastaviti uspješno nadilaziti postavljene prepreke, da ćemo se nastaviti uspješno prilagođavati novim vremenima i rasti, da ćemo nastaviti pružati cjelovitu, nužnu i pravovremenu skrb i pomoć svojim članovima, invalidima rada i ostalim osobama s invaliditetom s područja grada Zagreba i Zagrebačke županije. Udruga invalida rada Zagreba dijeli sudbinu svojih članova i možemo reći da je onoliko snažna koliko je snažan i njezin član u najvećoj potrebi. Da bi jedna osoba s invaliditetom živjela na što ravnopravnijim osnovama, potrebno je prije svega

razumijevanje, a potom i angažman svih slojeva društva. Nadamo se da će, u vremenu koje je pred nama, za osobe s invaliditetom, a time i našu Udrugu invalida rada Zagreba, društvo pokazivati još više razumijevanja i sklonosti za pomoć. U tome će slučaju Udruga invalida rada Zagreba zasigurno imati osnovu da nastavi svoj rast i da ostvari neke od svojih dugoročnih ciljeva i zamisli. U

svakom slučaju, u nastavku ćemo navesti ono što bismo željeli da Udruga invalida rada Zagreba u skorijoj budućnosti ponudi svojim članovima.

Uz razumijevanje društva i sklonosti za pomoć, Udruga invalida rada Zagreba imat će osnovu nastaviti svoj rast

Usluga psihološke pomoći od strane licenciranog psihologa – Život s invaliditetom, prihvaćanje sebe kao osobe s invaliditetom, gubitak

bližnjih koji su osobe s invaliditetom, pronalaženje razumijevanja za društvo koje nas često ne razumije i koje nas često diskriminira i nošenje s brojnim drugim negativnim pretpostavkama koje invaliditet nosi, u principu su emotivno i mentalno zahtjevni zadaci. Upravo zbog njihove zahtjevnosti, ponekad nam je potrebna stručna i pravovremena pomoć profesionalaca.

Kroz neprocjenjivo vrijedan volonterski angažman, Udruga invalida rada Zagreba



svojim članovima nudi aktivnosti psihološke pomoći kroz logoterapeutske radionice i radionice “Umijeća življenja”. Obje radionice usmjerene su k rješavanju iznad spomenutih problema, a vjerujemo da bi osnaživanjem naših kapaciteta sa zaposlenikom, koji je po struci psiholog, dodatno pojačali razinu skrbi za svoje članove.

Posebno je naglašena potreba za psihološkom pomoći kod kroničnih bolesti i stanja koja bitno utječu na kakvoću života, nalažu promjenu životnog stila i nameću razna ograničenja. Psihološka pomoć je usmjerena na prihvaćanje bolesti i disfunkcionalnosti i na prevladavanje pratećih emocionalnih stanja. Najčešće su to tuga, depresija, ljutnja, očaj i slična. U raznim fazama bolesti ili stanja nakon povreda, psihološke su intervencije usmjerene na ciljeve i sadržaje koji su tipični upravo za tu fazu i odvijaju se određenim redom.

Centar e-usluga dostupnih osobama s invaliditetom – Stara izreka kaže “Ako neće brdo Muhamedu, Muhamed će brdu”.

Otprilike je sličan odnos i s elektroničkom pristupačnošću koja se u posljednje vrijeme sve više aktualizira. Tako danas invalidi rada i ostale osobe s invaliditetom, ograničeni u svojim mogućnostima kretanja, mogu brojne javne usluge izvršiti putem Interneta i platformi poput “E-građani”, bez potrebe čekanja u redovima ili napuštanja udobnosti svoga doma.

I dok Udruga invalida rada Zagreba pozdravlja takve inovacije, činjenica je da brojne osobe s invaliditetom i dalje nemaju informatička znanja niti barataju potrebnom tehničkom opremom kako bi si, na taj način, olakšali život.

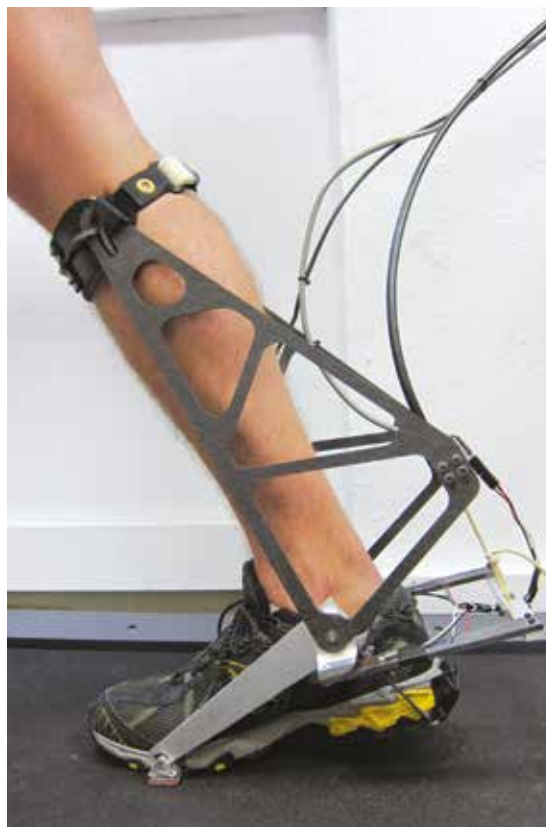
Stoga je želja Udruge invalida rada Zagreba da se paralelno sa širenjem asortimana javnih usluga koje osobe s invaliditetom mogu obaviti putem Interneta, šire i kapaciteti Udruge invalida rada Zagreba za pružanjem podrške svojim članovima u tom segmentu. To se odnosi na obuku članova Udruge invalida rada Zagreba koji nisu informatički pismeni i na neposredno pružanje takvih usluga članovima u potrebi.

Unatoč svim naporima Udruge invalida rada Zagreba, kao i ostalih institucija i organizacija koje nastoje informatički opismeniti one koji za to iskazu želju, uvijek će, nažalost, postojati osobe koje ipak neće moći samostalno pristupiti Internetu i pronaći i odrediti ono što im je u datom trenutku potrebno. Želja Udruge invalida rada Zagreba je u dogledno vrijeme osnažiti svoje stručne kapacitete pri čemu će se, kao i dosadašnjih godina, posebno voditi računa na volonterski angažman, kako bi članovi u potrebi, osim edukacije o pristupanju i korištenju Interneta, tražene usluge mogli objedinjeno izvršiti u Udruzi invalida rada Zagreba.

Uvođenje novih procesa u rehabilitacijski segment rada Udruge invalida rada Zagreba i pronalazak većih prostorija –

Novo spoznaje u medicini, rehabilitaciji, fizioterapiji i ostalim vezanim znanstvenim granama, kao i primjene novih tehnologija, svakodnevno mijenjaju i unapređuju sustav skrbi koja se invalidima rada i ostalim osobama s invaliditetom može pružiti. Udruga invalida rada Zagreba, kroz neke od svojih aktivnosti, već duži niz godina svojim članovima nudi uključivanje u brojne grupne i individualne tretmane namijenjenih prije svega održavanju njihova zdravlja, točnije, sprečavanju progresije određenih stanja i poboljšanju već narušenog zdravlja. Ipak, da bi Udruga invalida rada Zagreba održala korak s napretkom koji je u tom području gotovo pa svakodnevno, potrebno je uložiti napore i sredstva u edukaciju stručnog kadra, nabavu novih uređaja za provođenje potrebnih terapija i, u skladu s rastom Udruge invalida rada Zagreba, u zapošljavanje novog stručnog kadra koji raspolaže specifičnim i potrebnim znanjima. Vjerujemo da će održavanjem koraka s novim znanstvenim spoznajama i povećanjem kvalitete ponuđene usluge ujedno doći i do potrebe za većim

prostorijama u kojima će se te usluge i provoditi. Stoga se nadamo da ćemo i u budućnosti uspjeti održati trenutnu uspješnu razinu pružanja usluga koje su se za naše članove pokazale ne samo korisnima, već i nužnima. Pogotovo je ta važnost naglašena kada se uzme u obzir umjer visokih cijena rehabilitacijskih usluga ponuđenih na otvorenom tržištu i razmjerno nizak invalidski dohodovni status. Iz tih je razloga važno nastaviti profesionalni, kadrovski i hladnopogonski (prostorije, oprema) rast u rehabilitacijskom segmentu kako bi održavanje zdravlja ostalo dostupno svim invalidima rada i drugim osobama s invaliditetom, neovisno o njihovoj financijskoj (ne)moći.



Jačanje volonterskog angažmana – Udruga invalida rada Zagreba može se podičiti brojnim programima i aktivnostima koje godinama uspješno provodi na zadovoljstvo svojih članova, invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom. Bilo da je riječ o očuvanju i osnaživanju tjelesnog i duhovnog zdravlja članova kroz brojne klupske aktivnosti, pružanju primarne pravne pomoći kroz Pravno savjetovište ili pak o dostavi namirnica najugroženijim članovima Udruge invalida rada Zagreba kroz Mobilni tim, volonterska pomoć nam je i više nego dobrodošla. Uspoređujući činjenice da Udruga invalida rada Zagreba broji više tisuća članova, a ima relativno mali broj zaposlenika, nameće se zaključak da usluge koje Udruga invalida rada Zagreba osigurava tako velikom broju članova, bez volonterske pomoći zasigurno ne bi bila toliko širokog spektra. Volonteri tako svojim nesebičnim angažmanom u Udruzi invalida rada Zagreba neposredno utječu na poboljšanje kvaliteta života invalida rada i drugih osoba s invaliditetom, ali i njihovih obitelji. Stoga im i ovim putem na tom vrlo značajnom doprinosu zahvaljujemo. Brojni ljudi sanjaju napraviti svijet u kojem živimo boljim mjestom, a volonterstvo s osobama s invaliditetom za to je idealna i jednostavna prilika. Pogotovo kada i sama osoba s invaliditetom odluči biti volonter. Svaka lijepa gesta, ljubazna riječ i nesebična pomoć prema osobama s invaliditetom čini svijet boljim mjestom za život. Nadamo se da će u budućnosti sve naše aktivnosti biti još više obogaćene volonterskom pomoći. Ujedno ovim putem koristimo priliku i pozivamo Vas da i Vi postanete našim volonterom i na taj način doprinesete poboljšanju svijeta i našeg malog kutka u njemu.

Nabava specijaliziranog vozila za prijevoz osoba s invaliditetom – Brojni članovi Udruge invalida rada Zagreba, naročito oni koji imaju problema u samostalnom kretanju, često bez uspjeha pokušavaju ugovoriti neki vid specijaliziranog prijevoza za osobe s invaliditetom. S obzirom na to da su osobe s invaliditetom

Udruga invalida rada Zagreba može se podičiti brojnim programima i aktivnostima koje godinama uspješno provodi na zadovoljstvo svojih članova

svakodnevno suočene s brojnim posljedicama svog invaliditeta, uz ostalo, često imaju potrebu odlaziti na preglede i terapije. Velik broj njih u takvim situacijama ovisi o drugim osobama, što zbog teške i ograničene pokretljivosti, što zbog neposjedovanja vlastitog prijevoza. Stoga je želja Udruge invalida rada Zagreba nabaviti barem jedno specijalizirano vozilo kojim bi zadovoljila barem neke od tih potreba. Svjesni da bismo, makar i u ograničenim okvirima, pružajući uslugu

prijevoza onima koji su u potrebi za takvom vrstom usluge, zadovoljili vrlo mali segment potreba članova Udruge invalida rada Zagreba, smatramo da bi pružanje takve usluge značajno podiglo kvalitetu života korisnika. Ipak, svaka kap je dio oceana.

Zapošljavanje invalida rada – Uz brojna druga područja, invalidi rada i ostale osobe s invaliditetom višestruko su diskriminirani i na tržištu rada. Iako svjedočimo i hvalimo recentne legislativne inicijative i izmjene koje su omogućile osobama s invaliditetom pravo prednosti pri zapošljavanju, koje su nametnule kvotnu obvezu zapošljavanja osoba s invaliditetom, kao i proširene mogućnosti profesionalne rehabilitacije i prilagodbe radnog mjesta, i dalje ostaje porazna činjenica da su invalidi rada i ostale osobe s invaliditetom teško zapošljive

skupine građana. Brojne tvrtke tako pristaju plaćati mjesečnu penalizaciju umjesto da ponude radno mjesto osobi s invaliditetom. Nažalost, i dalje je prisutno nepovjerenje poslodavaca prema mogućnostima osoba s invaliditetom, a uz to su brojni poslodavci neupućeni u mogućnosti koje im stoje na raspolaganju prilikom zapošljavanja osoba s invaliditetom.

Također, brojni poslodavci i dalje teško pronalaze radnika s invaliditetom koji bi, prema svojim sposobnostima, odgovarao njegovim potrebama. Udruga invalida rada Zagreba bi stoga u budućnosti voljela informirati što veći broj poslodavaca o njihovim obvezama i pravima prilikom zapošljavanja radnika s invaliditetom. Također, naša je želja da u budućnosti kreiramo ili sudjelujemo u kreiranju takvih alata koji bi omogućili potencijalnim poslodavcima da, u slučaju potrebe za radnikom s invaliditetom, u što kraćem vremenu, a prema mogućnostima, znanjima i sposobnostima radnika, pronađu adekvatnu osobu za posao.

Jačanje zagovaračke uloge Udruge invalida rada Zagreba kako bi neposredno mogla utjecati na kreiranje politika bitnih za populaciju koju zastupa – Udruga invalida rada Zagreba, kao jedna od najvećih i najstarijih udruženja osoba s invaliditetom na području grada Zagreba i Zagrebačke županije, ali i čitave Republike Hrvatske, kroz svoj je neprekinuti dugogodišnji rad stekla jasan uvid u životne probleme populacije koju okuplja i koju zastupa. Držimo da je to iskustvo vrlo vrijedan kapital za izradu lokalnih i nacionalnih politika vezanih uz status invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom. Ipak, svjedoci smo da, unatoč našim naporima kao i naporima brojnih drugih udruga osoba s invaliditetom, glas naše populacije i dalje nije društveno dovoljno glasan niti prepoznat dok se problemi s kojima se ta

populacija nosi vremenom sporo ili pak uopće ne rješavaju. U budućnosti bismo voljeli Udrugu invalida rada Zagreba pozicionirati kao bitan čimbenik u kreiranju lokalnih i nacionalnih politika vezanih uz populaciju koju okuplja i pružiti svoje višegodišnje iskustvo na korist zajednici i zakonodavcima. Od velike je važnosti imati svoje predstavnike ili lobiste na bitnim društvenim pozicijama koji bi bili jamac da će se glas invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom uvijek jasno čuti i da će potrebe te populacije biti prepoznate i da će, u skladu s njima, brojne inicijative biti poduzete i rješenja ponuđena.

Približavanje prava invalida rada, civilnih i vojnih ratnih žrtava – Prema Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, koju je Republika Hrvatska



i ratificirala, između ostalog, zabranjena je diskriminacija osoba s invaliditetom vezana uz način nastanka njihova invaliditeta. Unatoč tome, u Republici Hrvatskoj, nažalost, već desetljećima postoje dvije odvojene kategorije osoba s invaliditetom koje, unatoč jednakim stupnjevima oštećenja organizma, ostvaruju prava vrlo različitog opsega. Riječ je o hrvatskim ratnim vojnim i civilnim osobama s invaliditetom i o svim ostalim osobama s invaliditetom. Dok prva skupina ima svoj jasno određen zakon, prava “običnih” osoba s invaliditetom legislativno su smještena u velik broj zakona i podzakonskih akata što rezultira neznanjem o njihovim statusnim pravima i općom pravnom nesigurnošću te skupine građana. Uz navedeno, iznosi naknada koje osobe u tim slučajevima ostvaruju su višestruko niže od onih koje, za isti oblik i stupanj oštećenja,

ostvaruju osobe koje su svoj invaliditet stekle, neposredno ili posredno, tijekom ratnih godina.

Stav je Udruge invalida rada Zagreba, kao i svih osoba s invaliditetom, da bi se svaka naknada za invaliditet trebala vrednovati u skladu sa stvarnim životnim potrebama pojedinca i da je tragičan sustav koji, nažalost, uz podršku društva, stvara tolike razlike između dvije skupine građana s jednakim životnim potrebama.

Proširenje povlastica za članove Udruge invalida rada Zagreba – Udruga invalida rada Zagreba već duži niz godina osigurava velik broj povlastica koje, zahvaljujući uspostavljenim partnerstvima i suradnjama, invalidi rada i osobe s invaliditetom mogu ostvariti upravo na temelju svog članstva u Udrugi invalida rada Zagreba. U budućnosti će Udruga invalida rada Zagreba nastaviti održati postojeća partnerstva i suradnje, ali će nastojati ostvariti i nova, kako bi se krug nesebične društvene pomoći nastavio širiti i usmjeravati prema najpotrebnijim članovima našega društva. Vjerujemo da će u budućnosti još veći dio dionika u gospodarstvu biti voljan odreći se dijela svoga profita u korist onih najugroženijih članova našeg društva – osoba s invaliditetom.

Naravno, ciljevi za budućnost rada i djelovanja Udruge invalida rada Zagreba ovise o brojnim čimbenicima, a prije svega o financijskoj stabilnosti i razumijevanju čitavog društva. Imajući to na umu, ne postoji garancija da će želje za budućnost Udruge invalida rada Zagreba biti ostvarene, ali Udruga invalida rada Zagreba svakako može jamčiti da će u ostvarenje tih ciljeva usmjeriti sve svoje snage. Iste one snage koje su Udrugu invalida rada Zagreba pretvorile u snažnu, prepoznatljivu i poštovanu udrugu u čitavoj Republici Hrvatskoj i nadamo se da ćemo, na njihovim temeljima, i u narednih 50 godina nastaviti taj rast.

Osvrt člana, najstarijeg po dužini članstva



IVICA LAZIĆ, rođen 1941. godine

P: Kada ste i kako postali osoba s invaliditetom?

O: Živio sam u Sunjskoj Gredi, gdje sam i rođen, a radio sam u Sisku, kao krovopokrivač. Svaki dan sam putovao vlakom iz Sunjske Grede u Sisak i natrag. Dana 14. rujna 1959. godine, sa svojih jedva navršениh 18 godina života, ispao sam iz vlaka vraćajući se s posla i u toj sam nesreći, koja se dogodila svega 15 minuta nakon završetka mog radnog vremena, izgubio obje noge.

P: Kada ste i kako saznali da postoji Udruga invalida rada Zagreba, tj. tadašnje Udruženje invalida rada grada Zagreba?

O: U novinama sam pročitao objavu o osnutku Udruženja invalida rada grada Zagreba, smještenom u Zagrebu, u Petrovoj ulici. Ta mi se informacija činila prilično izazovnom pa sam otišao u Udruženje provjeriti o čemu je točno riječ, s obzirom na to da sam, zbog stradanja tijekom radnog vijeka, dobio status invalida rada. Udruženje je osnovano u jesen 1966. godine i neposredno nakon osnutka nisu imali članske knjižice, a članarina je bila simbolična. Tako sam se učlanio iste godine kada je Udruženje osnovano i otada do danas, punih 55 godina, redovito plaćam članarinu, odnosno redovan sam član današnje Udruge invalida rada Zagreba. Upravo to redovno članstvo za mene je bilo znak pripadnosti i to mi se sviđelo.

P: Osim što ste postali članom Udruženja invalida rada grada Zagreba iste godine kada je Udruženje i osnovano, vrlo brzo ste se i aktivno uključili u njezin rad. Biste li nam поближе opisali svoje uloge i doprinosu radu današnje Udruge, tadašnjeg Udruženja, tijekom tih 55 godina članstva?

O: Sa statusom invalida rada, smatrao sam da pripadam upravo toj populaciji i nakon osnovanog Udruženja, imao sam mjesto gdje sam mogao saznati informacije o pravima koja invalidi rada mogu koristiti. Između različitih informacija, u Udruženju sam dobio i informaciju da mogu otići na prekvalifikaciju, što sam i učinio – prekvalificirao sam se za radiomehaničara. U samim počecima djelovanja Udruženja, moja je aktivnost bila vrlo mala, odnosno odazivao sam se pozivima čiji su razlozi često bili javnosti pokazati mlade osobe s teškim invaliditetom. S vremenom sam postajao aktivniji pa sam tako kroz 55 godina članstva sudjelovao u različitim aktivnostima i događanjima i bio dijelom upravljačkih i izvršnih Tijela Udruženja, odnosno Udruge. Unatrag dug niz godina, a tako i danas, član sam Skupštine Udruge, a ujedno i predsjednik Nadzornog odbora Udruge.

Iako je to vrlo duga i mukotrpa borba, svih 55 godina aktivno se zalažem za izjednačavanje prava svih osoba s invaliditetom. Rezultati toga su danas vidljivi u činjenici da se ipak u stvarnosti nešto događa i pokreće na bolje, iako vrlo, vrlo sporo. No, cijeli sam život borac pa od te ideje nemam namjeru odustati. Također smatram važnim spomenuti da sam, uz pokojnu predsjednicu Mariju Topić, inicijator osnivanja Sportskog društva invalida rada "Zagreb". Naime, s obzirom na to da sam vrlo mlad izgubio obje noge i zbog toga dugo boravio u bolnici, a potom i na rehabilitacijama, rano sam otkrio da mi sport i rekreacija u velikoj mjeri poboljšavaju zdravlje, ali i kvalitetu života općenito. Marija Topić i ja smo po tom pitanju bili istomišljenici pa smo tu ideju 1999. godine sproveli u stvarnost. Sportsko društvo invalida rada "Zagreb" i danas je aktivno, a osobno i dalje promoviram sport i rekreaciju kao aktivnosti neophodne za svakodnevan kvalitetan život gdje god i kad god mogu.

P: S obzirom na to da ste danas Vi jedina osoba među živima koja je član Udruge invalida rada Zagreba od njezina osnutka, jedini ste svjedok brojnih aktivnosti i promjena koje su se s godinama dogodile. Što biste izdvojili kao najpozitivniju promjenu, a na čemu je još potrebno raditi?

O: Organizacija Udruženja je u počecima njezina djelovanja bila u povojima. Tada se sve radilo volonterski. Članovi Udruženja su dobivali informacije o tome što obuhvaća novi zakon, što invalidi rada na temelju svojih rješenja imaju mogućnosti i prava ostvariti, a te su informacije za članove pripremali pravnici koji su za to tada bili plaćeni.

Početak 70-tih godina izgrađen je neboder u Savskoj cesti 1, u neposrednoj blizini vatrogasaca. Tada je naša Udruga dobila svoje prostorije i tada su se i aktivnosti Udruge proširile.

Nakon što je gospođa Marija Topić postala predsjednicom Udruge, počeo je i velik rast broja članova pa je tako početkom 2000. godine Udruga imala više od 7.000 članova. U to smo vrijeme organizirali širok spektar aktivnosti – druženja, proslave, dobrovoljna darivanja krvi, izlete, sportska i kulturna događanja i slične. U suradnji s Marijom Topić, često sam organizirao izlete, kako tuzemne, tako i inozemne. Izleti su u to vrijeme imali i svrhu nabave nekih potrepština koje tada u Republici Hrvatskoj nije bilo moguće kupiti ili su bile preskupe i na taj se način poboljšavala kvaliteta života članova Udruge.

Dugo smo čekali preseljenje Udruge na današnju lokaciju, na adresu Nova cesta 86, u prostorije koje su prostranije, a i prilagođene za osobe s invaliditetom, za razliku od dotadašnjih prostora u kojima je Udruga djelovala. Nakon tog preseljenja, Udruga je dodatno obogatila prilagođene i besplatne sadržaje koje je nudila, a i danas nudi, invalidima rada i ostalim osobama s

Ono na čemu je još potrebno raditi i u čemu su promjene spore je borba za izjednačavanje prava civilnih osoba s invaliditetom s vojnim osobama s invaliditetom

invaliditetom s područja grada Zagreba i Zagrebačke županije. Broj članova i dalje je bio u porastu pa je tako 2011. godine Udruga imala više od 11.000 aktivnih članova. Upravo su te brojne i raznovrsne aktivnosti, kao i masovnost članstva, pozitivne promjene koje su se dogodile jer je Udruga imala osnove i za inicijative nekih zakonskih promjena s ciljem poboljšanja kvalitete života svih osoba s invaliditetom, ne samo invalida rada.

S vremenom je došlo do opadanja broja članova u Udruzi, a razloga za to ima više – od toga da stariji članovi preminu, do toga da je država relativno nedavno odredila prevođenje invalidskih mirovina u starosne čime se broj invalida rada preko noći drastično smanjio.

Smatram da se članovi, osim podmirenja članarine Udruzi, trebaju više družiti i ne smiju dozvoliti osipanje članstva jer je masovnost jedini čimbenik koji u svakoj borbi ima veliku mogućnost utjecanja na promjene.

Ono na čemu je još potrebno raditi i u čemu su promjene spore je borba za izjednačavanje prava civilnih osoba s invaliditetom s vojnim osobama s invaliditetom. Naime, ako je netko ostao bez obje noge, kao npr. ja, uzrok tome je manje važan. Ono što je u toj priči značajno je prilagođavanje načinu života s takvim invaliditetom, pogotovo kada su u pitanju teški invaliditeti, neovisno o tome da li je netko bez nogu ostao u ratu ili u radu. To je samo jedan od velikog broja primjera u

kojima se nepravredno i bespotrebno prave razlike između pojedinih skupina osoba s invaliditetom. Vezano uz to, mišljenja sam da bi svakako trebalo ojačati suradnju s drugim udrugama i zajednički nastupiti prema Vladi RH da se promijene zakoni, izjednače uvjeti za civilne i vojne osobe s invaliditetom, a to uključuje i iznose novčanih naknada koje su danas u velikom nesrazmjeru.

Također, smatram da treba poraditi i na osiguravanju boljih mogućnosti za rehabilitaciju osoba s invaliditetom jer je danas situacija u tom području vrlo loša za one osobe s invaliditetom koje imaju stare ozljede, odnosno stara tjelesna oštećenja i invaliditete. Naime, danas se rehabilitacija o trošku Hrvatskog zavoda za zapošljavanje može odraditi ako su u pitanju svježije ozljede, tjelesna oštećenja i invaliditeti dok oni sa starim ozljedama, oštećenjima i invaliditetom uglavnom bivaju odbijeni. Iako je danas moguće rehabilitaciju odraditi i privatno, taj si luksuz, nažalost, velik broj osoba s invaliditetom nije u mogućnosti priuštiti.

Uz sve što sam naveo, smatram da bi trebalo još više apelirati na javnost da ima više razumijevanja prema osobama s invaliditetom, pogotovo kada je u pitanju parkiranje na mjestima označenim za osobe s invaliditetom, kojih ionako ima sve manje u gradu Zagrebu u odnosu na sve veći broj vozila.

P: Što biste poručili osobama s invaliditetom, pogotovo onima koji su taj status tek nedavno stekli?

O: Naša Udruga danas jako dobro radi – vrlo dobro koordinira brojne aktivnosti koje svakodnevno provodi i organizira – ima odlično posložen ustroj, od upravljačkih i izvršnih tijela do Stručne službe. Sadržaj aktivnosti je zaista bogat – od sporta, rekreacije i vježbanja, preko edukacije i savjetovanja, do kreativnosti i umjetnosti.

Uz to, Udruga se dobro bori i na raznim područjima – civilno društvo, pravo, kultura i umjetnost, ljudska prava, zaštita zdravlja, socijalne djelatnosti, sport i rekreacija, kako bi invalidima rada i ostalim osobama s invaliditetom osigurala što je moguće bolje uvjete života. Zato preporučam mladim invalidima rada i svim ostalim mladim osobama s invaliditetom da se učlane u Udrugu invalida rada Zagreba jer je masovnost ono što nam može pomoći u zajedničkoj borbi za ostvarivanje naših prava i poboljšanje kvalitete naših života. Nažalost, mi – invalidi rada – zakinuti smo u mnogočemu: u pravima vezanim uz odštetu za tjelesno oštećenje, zatim pravima vezanim uz tuđu njegu i pomoć, osobnog asistenta i liječenja, odnosno rehabilitacije u toplicama, kao i u brojnim drugim pravima. Onima koji nisu iz Zagreba također preporučam da se učlane u neku udrugu u svom području koja okuplja osobe s invaliditetom. Jer upravo su članovi pojedinih udruga ti koji trebaju vršiti pritisak na svoje udruge kako bi ih potakli na rješavanje problema s kojima se svakodnevno susrećemo. Potom udruge trebaju vršiti pritisak na svoje saveze koji nadležnim institucijama trebaju predlagati rješenja i nastojati osigurati bolji i kvalitetniji život za sve osobe s invaliditetom. Zajedno smo jači!



Vodstvo, 1966-2021.



Predsjednici:

1. Nikola Radić, 1966.
2. Damjan Zorić, 1966-1969.
3. Ivo Huljek, 1969.
4. Ella Hudina, 1979.
5. Vladimir Lesjak
6. Andrija Buratović
7. Miroslav Dagelić
8. Josip Senjak
9. Kazimir Kosović
10. Ratko Podravec
11. Ivo Heina
12. Ivo Fabijanić, 1987-1989.
13. Ivo Smok, 1989-1991.
14. Pavao Didović, 1991-1993.
15. Josip Petrač, 1993-1998.
16. Branko Čevra, 1998-2000.
17. Marija Topić, 2000-2013.
18. Zlatko Bočkal, 2013-2017.
19. Nada Vorkapić, 2017. →

Tajnici / Voditelji Stručne Službe:

1. Ljuba Huml
2. Ante Bušljeta
3. Marko Ivas
4. Matija Poldrugač
5. Rudolf Kovaček, 1999-2003.
6. Anamarija Lazić, 2012. →



Jedan od 19-ero predsjednika Udruge invalida rada Zagreba (1993-1998.), a potom i dugogodišnji predsjednik Hrvatskog saveza udruga invalida rada (1995-2020.), bio je i **Josip Petrač** koji nas je, nažalost, 26. prosinca 2020. godine napustio nakon dugogodišnje borbe sa zdravljem.

Nakon što je u prometnoj nesreći 1961. godine ostao bez noge, Josip Petrač, rođen 8. listopada 1943. godine, kao invalid rada se 1966. godine, nedugo nakon njezina osnutka, učlanio u Udrugu invalida rada Zagreba, tadašnje Udruženje invalida rada Zagreba.

Nakon dugog oporavka i rehabilitacije, Josip Petrač pronašao se sportu. Kao aktivan sportaš, dugo je godina i u velikoj mjeri bio angažiran u Savezu za sport i rekreaciju invalida Hrvatske, današnjem Hrvatskom paraolimpijskom odboru, aktivno se zalažući za uključivanje osoba s invaliditetom u

sport i za samu promociju sporta osoba s invaliditetom.

Cjeloživotno zalaganje za poboljšanje kvalitete života invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom, zatim za njihovo uključivanje u svijet sporta i rekreacije i približavanje sporta i rekreacije osoba s invaliditetom javnosti, obilježilo je i u mnogočemu obogatilo život Josipa Petrača, ali i njemu bliskih osoba. Upravo zbog vrlo aktivnog angažmana i uspješnih rezultata u tim zalaganjima, primio je niz priznanja i odlikovanja na gradskoj tko i državnoj razini, kako za sportske zasluge tako i za zasluge u neprekidnoj borbi za bolji život osoba s invaliditetom diljem cijele Republike Hrvatske.

Nadamo se da će mnogi od nas slijediti primjer Josipa Petrača u nastojanjima da ovaj svijet učinimo jednakim i pristupačnim za sve.

Osvrt aktualne predsjednice



NADA VORKAPIĆ, rođena 1949. godine

P: Kada ste i kako postali osoba s invaliditetom?

O: Rješenjem o tjelesnom oštećenju u visini 70%, izdanim 1993. godine. Osoba s invaliditetom postala sam puno ranije nego što sam tražila utvrđivanje invaliditeta, odnosno nakon prometne nesreće i posla koji sam radila. Nakon operacije kuka priznato mi je tjelesno oštećenje u visini 100%.

P: Kada ste i kako saznali da postoji Udruga invalida rada Zagreba?

O: U razgovoru s prijateljima, koji su također bili osobe s invaliditetom, saznala sam na koji način radi Udruga i kako pomaže invalidima rada i ostalim osobama s invaliditetom. Nakon tako dobivenih informacija, otišla sam u Udrugu gdje sam dobila sve informacije o radu Udruge, nakon čega sam se ućlanila.

P: Što Vas je ponukalo da se aktivno uključite u rad i djelovanje Udruge invalida rada Zagreba?

O: Upoznavši pokojnu predsjednicu Mariju Topić, shvatila sam da ima dobrih ljudi koji pomažu i brinu se o invalidima rada i osobama s invaliditetom na specifičan način. Marija Topić predložila me za člana Upravnog odbora 2011. godine i tako sam se spontano aktivno uključila u rad Udruge i pokušala pomoći koliko sam mogla, a to radim i danas.

P: U razdoblju tijekom kojeg obavljate funkciju predsjednice, odnosno od 2017. godine, što biste izdvojili kao najpozitivniju promjenu, a što kao nešto na čemu je još potrebno raditi?

O: Kao član Povjerenstva za osobe s invaliditetom Grada Zagreba i član

Predsjedništva Hrvatskog saveza udruga invalida rada, ukazujem na probleme s kojima se susrećemo u radu s osobama s invaliditetom i na problem koje imaju sve udruge koje se brinu o osobama s invaliditetom i ranjivoj populaciji treće životne dobi. Ujedno pokušavam ukazati na problem koji je sve veći, a to je da nije svaki invaliditet "vidljiv". Nažalost, nakon pojave virusa SARS-CoV-2 2020. godine, nismo bili u mogućnosti pružiti sadržaje u mjeri u kojoj bismo željeli i u mjeri u kojoj smo to do tada radili, no tu smo prepreku rješavali na različite načine, od kojih je najznačajniji bio uvođenje brojnih sadržaja on-line.

P: Što biste poručili osobama s invaliditetom, a što ostaloj javnosti?

O: Osobe s invaliditetom, bez obzira na to da li je njihov invaliditet "vidljiv" ili "nevidljiv", ne smiju dozvoliti da ih netko žali, nego se trebaju hrabro nositi sa svojom bolešću i invaliditetom i uključivati se u društvene aktivnosti i aktivnosti koje im pruža Udruga, ali i brojne druge organizacije.

Javnost bi trebala biti više i kvalitetnije informirana o problemima s kojima se susreću osobe s invaliditetom. Nažalost, premalo se prostora posvećuje osobama s invaliditetom u javnim medijima i glasilima. Iskreno se nadam da će se situacija po tom pitanju promijeniti na bolje. I to uskoro.

Osobe s invaliditetom, bez obzira na to da li je njihov invaliditet "vidljiv" ili "nevidljiv", ne smiju dozvoliti da ih netko žali, nego se trebaju hrabro nositi sa svojom bolešću i invaliditetom

*“Ako ne možeš letjeti, onda trči.
Ako ne možeš trčati, onda hodaj.
Ako ne možeš hodati, onda puži.
Ali što god da radiš, moraš se kretati naprijed.
Ne dopusti da te i jedan čovjek povuče tako
nisko da počneš lagati, klevetati ili mrziti.
I na koncu, vjeruj. Jer vjera je kada napraviš
prvi korak čak i kada ne vidiš cijele stepenice.”*

Martin Luther King



Udruga invalida rada Zagreba

Nova cesta 86, Zagreb

Tel: 01/4829119, 4829392, 4876301, 4876294

Fax: 01/4876296

E-pošta: uir@uir-zagreb.hr

Mrežna stranica: www.uir-zagreb.hr

Facebook: www.facebook.com/uirzagreba1966

Instagram: www.instagram.com/uir.zagreba

YouTube: www.youtube.com/c/UIRZagreba